Analys av förutsättningarna för ett regionalt bredbandsstöd

Presentation för Värmlandsrådet 2026-03-20

Region Värmland

Aktivitetsområde 7 - Från handlingsplanen

I Handlingsplan för digital infrastruktur - För en tillgänglig region och attraktiva livsmiljöer (RUN/220140) finns **aktivitetsområde 7: Förutsättningarna för ett regionalt bredbandsstöd**, med följande beskrivning.

……Det är tveksamt om nuvarande nationella bredbandsstöd löser Värmlands utmaningar. Regionen behöver därför aktivt verka för att regeringen tillför ytterligare medel för särskilt utmanande områden och som utjämnar regionala och kommunala skillnader. Regionen vill även utreda förutsättningarna för ett regionalt bredbandsstöd kombinerat med möjligheterna till kommunal medfinansiering. Syftet med en sådan utredning är att se om, och hur, ett regionalt bredbandsstöd skulle kunna bidra till ökad fiberutbyggnad och förbättrad mobiltäckning.

Region Värmland

Status i arbetet

- Arbetet påbörjades i augusti
  - Status utvecklingen i länet
  - 2 workshops med samtliga kommuner
  - Intervjuer med GlobalConnect, Telia och Karlstads stadsnät samt samtliga mobiloperatörer
  - Möten med Region-IT, kollektivtrafiken, sjukvården och ambulanssjukvården
  - Utvärdering stöd i Region Kalmar, Region Skåne och VGR
  - Aktuell information kring PTS bredbandsstöd samt PTS förslag på stöd för mobiltäckning
  - Avstämning med projektet Digital mobilitet för framtiden

- Interna presentationer
  - 2a september, presentation RUN
  - 12e september, presentation Värmlandsrådet
  - 30e januari, Direktörsberedningen
  - 3e mars, statusuppdatering RUN
  - 11e mars, återkoppling till samtliga kommuner
  - 20e mars, presentation Värmlandsrådet
  - 5e maj, presentation för RUN och godkännande av rapport

Region Värmland

Målen i Värmland nås inte

- Mål år 2030 är att alla
  - hushåll och företag ska ha tillgång till ändamålsenlig digital infrastruktur
  - hushåll och företag ska ha tillgång till gigabit-anslutning
  - befolkade områden ska ha 5G-täckning

- Delmål år 2025 är att
  - 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till 1 Gbit/s i närheten
    - **Nådde 98%, 8 kommuner når målet (okt 2024).**
  - 90 procent av alla hushåll och företag bör ha faktisk tillgång till 1 Gbit/s
    - **Nådde 80,2% oktober 2024, ingen kommun når målet (okt 2024)**
  - Tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet där människor normalt befinner sig, dvs 100 procent
    - **Nådde 94% av 5 procent av ytan (okt 2024)**

Region Värmland

Vad visar analysen på - behov

- Den digitala utvecklingen fortsätter i en ny intensiv utvecklingsfas
- Tillgången till digital infrastruktur alltmer kritisk och konsekvenserna när den inte räcker till allt större
- Behovet av utökad täckning (fiber och mobilt) finns hos många verksamheter, i alla kommuner och i regionens egen verksamhet
- Behoven omfattar särskilt (varierar beroende på område/kommun)
  - Fler anslutna till fibernät, där nätet finns relativt nära
  - Fler anslutna till fibernät, i särskilt glest bebyggda områden
  - Täckning av mobilnät där det saknas
  - Förbättrad täckning och kapacitet i mobilnät för sömlös kommunikation
  - Utvecklad infrastruktur för ökad redundans och driftsäkerhet

Region Värmland

Vad visar analysen på – möjliga stöd

- Offentliga stöd (nationella, regionala, kommunala) har varit av stort värde för Värmland – för fiberutbyggnaden
  - I stort sett endast stöd för fiber har tagits fram genom åren
- PTS bredbandsstöd löser få problem i Värmland
  - Liten tilldelning 2025, 5 projekt, 20 mnkr
  - PTS kräver tillbaka 35 mnkr (17 procent av total tilldelning), fler projekt är osäkra
  - Värmland saknar rådighet över stödet
- PTS föreslår ett stöd för mobiltäckning
  - Omfattar täckning längs med järnvägar med persontrafik och högtrafikerade vägar
  - Bygger på en modell med konkurrens mellan olika områden
  - Ett förslag regeringen ska ta ställning till innan arbetet fortsätter, troligen på plats tidigast 2028
- Regionala stöd har tagits fram i Västra Götaland, Skåne och Kalmar

Region Värmland

Slutsatser

Vi konstaterar att:

1. Utvecklingen av digital infrastruktur fortsätter i länet men i en allt långsammare takt.
2. De största problemen uppstår genom att företag i länet, kommuner och regionens egna verksamheter beskriver behov som den nuvarande digitala infrastrukturen inte kan möta.
3. De flesta av målen i handlingsplanen 2025 nås inte.
   - Det riskerar att få konsekvenser på målen i Värmlandsstrategin.
4. Befintliga nationella stöd för fiber och förslag på stöd till mobiltäckning tycks inte lösa problemet i länet inom rimlig tid.

Region Värmland

Rekommendation

Ett regionalt stöd inrättas med följande förutsättningar:

- Stimulerar utbyggnad av fiberbaserad infrastruktur och förbättrad mobiltäckning i områden där de kommersiella krafterna inte räcker.
- Ett långsiktigt stöd under 10 år med utvärdering efter 5 år.
- Kompletterar de nationella stöden och löser problem som de nationella stöden inte bidrar till, inklusive PTS förslag på stöd till utbyggnad av infrastruktur för mobila tjänster.
- Region Värmland ansvarar för att administrera stödet, dvs. utformning av stödet, utlysning av stödet, tilldelning av stödet samt löpande följa upp och utvärdera stödet.

Region Värmland

Rekommendation

Ett regionalt stöd inrättas med följande förutsättningar:

- En budget allokeras som omfattar 20 – 25 mnkr årligen
  - Initialt fördelad med 10 mnkr till faktiskt anslutna fastigheter till Gbit-infrastruktur och 10 - 15 mnkr till förbättrad mobiltäckning.
  - Det bör finnas en operationell flexibilitet till omfördelning mellan dessa två områden inom den totala budgeten.
- I utformningen tas hänsyn till att stödet kan utvecklas till att även användas för ökad redundans och driftsäkerhet.

Stödets budget kan antingen finansieras av Region Värmland på egen hand eller av Region Värmland tillsammans med kommunerna.

- I det fall stödet finansieras tillsammans med kommunerna vore det fördelaktigt om kommunernas finansiering gick in i en gemensam pott.

Region Värmland

Frågor och dialog

Region Värmland

Bilaga: Om andra regionala stöd

- **Västra Götalandsregionen**
  - Stödet lanserades 2011 med en total budget på 150 mnkr, under 2016 – 2025 har 145 miljoner kronor använts.
  - Stödet var inledningsvis notifierat till EU-kommissionen men är numera ett stöd under GBER och omfattar fibernät, mobiltäckning och redundanta förbindelser.
  - Numera avsätts 11,2 mnkr varje år till bredbandsutbyggnad utifrån prioriterade områden i den regionala bredbandsstrategin (som precis löpt ut)
  - 2025, beviljades 14,7 mkr till bredbandsstöd så det finns en viss mån av förhandling till mer av de fria medel som finns.
  - För att beviljas medel så är det kommunerna som är sökande part och de behöver vanligen gå in med 50 procent medfinansiering. Under särskilda omständigheter kan nämnden bevilja hela kostnaden.
  - Kommunen är skyldig att genomföra en tillhandahållandeupphandling som *kan* generera att nätägaren skjuter till eget kapital.
- **Region Kalmar**
  - Region Kalmar inrättade ett regionalt bredbandsstöd under 2021 och regionen har totalt avsatt 50 miljoner kronor.
  - Ingen kommunal medfinansiering
  - Dessa 50 mnkr har bidragit till totala investeringar på 200 mnkr, dvs. nätägarna har bidragit med tre gånger stödet (150 mnkr).
- **Region Skåne**
  - Stödet lanserades 2022 och totalt har Region Skåne avsatt 90 mnkr år 2022 – 2026 (varav 15 mnkr är avsatt för 2026) för utbyggnad av fiber i absolut närhet (HP).
  - Kommunal medfinansiering krona-för-krona.
  - Nätägarna har investerat lika mycket som kommunerna
  - Totalt har stödet bidragit till bredbandsutbyggnad till ett värde av 260 – 270 mnkr i Skåne.
  - Stödet efterliknar PTS bredbandsstöd och är utformat för utbyggnad av fibernät i absolut närhet (HP).

Region Värmland

Region Värmland